

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора,
професора кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя

ВІКТОРІЇ СТАНІСЛАВІВНИ УЛЬЯНОВОЇ

на дисертаційну роботу **Лю Мейхуань**

**«Управління формуванням духовної культури майбутніх учителів у
закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної
Республіки)»**

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі
знань 01 – «Освіта» за спеціальністю – 011 «Освітні, педагогічні науки

Актуальність дисертаційної роботи та її зв'язок із науковими дослідженнями. Суспільство сьогодення постійно вдосконалюється та розвивається. Поступово розширюється і сфера впливу естетичного, духовного, підкорюючи все нові галузі суспільного життя. Формування духовної культури майбутніх учителів відбувається через розвиток гуманітарного напрямку освіти, засвоєння передового досвіду, у надбанні теорії та практики освіти, які є флагманами науки музичного мистецтва. А також через предмети естетичного виховання, що позитивно впливає на інноваційне формування духовної культури здобувачів освіти.

Актуальність дослідження проблематики управління формуванням духовної культури майбутніх учителів у закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки) підвищується системними змінами у системі освіти цієї країни, соціальними та економічними умовами, спричиненими пандемією COVID-19, карантинними заходами, які дуже сильно вплинули на організацію освітнього процесу, стрімким переходом великої кількості учнівської молоді до діджитал освітніх послуг.

Особливої уваги та першочергового значення підготовки кваліфікованих кадрів таких, як фахівців закладів вищої освіти у суспільстві Китайської народної республіки набуває першочергового значення в умовах культурного та духовного розвитку. Все це вимагає від вчителів-практиків та науковців перегляду усталених та пошуку нових практик підготовки майбутніх вчителів, зокрема з урахуванням процесів естетизації в суспільстві.

Тематика дослідження здобувача, на наш погляд, має актуальність, перспективу подальших досліджень як відносно відокремлений напрям дослідницької роботи і у складі наукових комплексних програм. Основні положення і результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Сичуанського коледжу мистецтв і наук (протокол засідання від

2023.05.23) та Сичуаньського університету мистецтв і науки Китайської Народної Республіки (протокол засідання від 2023.05.23, довідка № 20230510).

Наголошуючи на **науковій новизні роботи**, акцентуємо на тому, що здобувачка *вперше* створила та теоретично обґрунтувала структурно-функціональну модель управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки); а також розроблено інструментарій визначення ефективності впровадження моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки). При цьому нормативна та джерельна база дослідження є новою, чинною, актуальною та дуже об'ємною за своїм обсягом. Переважна кількість регулюючих документів та науково-методичних коментарів до них щодо впровадження в педагогічну практику та організацію освітнього простору в навчальних закладах КНР, перекладається на українську вперше, відповідно вводиться здобувачем до вітчизняного наукового простору.

Здобувачем *надано* методичні рекомендації щодо впровадження структурно-функціональної моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти КНР зможуть бути використані педагогами-науковцями, яких цікавлять сучасні підходи щодо музично-педагогічної діяльності викладача музичного мистецтва як орієнтир удосконалення професійної підготовки та формування духовної культури студентів в умовах закладу вищої освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Підібрані методи наукового дослідження, а саме: теоретичні метод системного аналізу філософської, психолого-педагогічної та методичної літератури для теоретичного узагальнення основних підходів до розв'язання проблеми управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва; метод моделювання як основа для розроблення та впровадження в освітній процес відповідної моделі; метод кваліметрії для створення факторнокритеріальних субмоделей оцінки рівня сформованості духовної культури здобувача освіти – майбутнього вчителя музичного мистецтва, оцінювання професійної діяльності викладача закладу вищої освіти щодо формування духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладі вищої освіти та субмоделі визначення результативності діяльності кафедри образотворчого та музичного мистецтва у формуванні духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладі вищої освіти КНР (провінція Сичуань); емпіричні: педагогічний експеримент для перевірки гіпотези дослідження, моніторинг, діагностичні методи (анкетування,

тестування, опитування, експертне оцінювання, бесіди), обсерваційні методи (самопостереження, самооцінка) для визначення рівня сформованості духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва; математичні та статистичні: кількісний і якісний аналіз даних із використанням методів математичної статистики (методу знаходження середнього арифметичного, факторного аналізу). Їх комбінація та практичне застосування дозволили здобувачеві досягти поставлених перед дослідженням завдань.

Результати дослідження можуть застосовуватися під час викладання таких навчальних дисциплін: «Педагогіка», «Загальна педагогіка», «Порівняльна педагогіка», «Педагогіка вищої школи», «Естетика», «Філософія освіти» тощо. Що, безумовно, становить практичну значущість представленої для публічного захисту роботи.

Здобувач оприлюднив результати своїх досліджень у 16 працях: публікаціях (з яких 5 – одноосібні), із них: 4 – статті у вітчизняних фахових наукових виданнях, 3 – статті в періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща), 9 – тези доповіді та матеріали наукових конференцій.

Зміст дисертації, її завершеність та оформлення. Структура дослідження є логічною та збалансованою, дозволяє вирішити основні завдання поставлені в роботі, а виклад матеріалу – послідовним. Текст дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків, містить 22 таблиці, з них 5 таблиць займають 7 повних сторінок.

Вступі містить елементи, які необхідні для формування уявлення про мету, завдання і характер дослідження, а саме: обґрунтування актуальності теми наукового пошуку, визначення ступеню розробленості обраної проблематики в науці, об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, відомості про апробацію результатів дослідження, джерельну базу, часові межі дослідження, методологічне підґрунтя, структуру й обсяг дисертації, її практичне значення тощо.

У першому розділі здобувач висвітлює формування духовної культури майбутніх учителів яке відбувається через розвиток гуманітарного напрямку освіти, засвоєння передового досвіду, у надбанні теорії та практики освіти, які є флагманами науки музичного мистецтва. А також через предмети естетичного виховання, що позитивно впливає на інноваційне формування духовної культури студентів. Подана характеристика розуміння категорії «професійна компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва» довела, що вона повинна включати в себе наявність здатності майбутніх

вчителів до усвідомлення й здійснення оцінки власної професійної діяльності, застосування надбаних музичних знань у своїй майбутній професійній діяльності; наявність «soft skills» в педагогічній музичній практиці. Пам'ятаючи та розуміючи принципи формування та розвитку професійної компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва в університетах КНР, визначено такі їх складові: фундаментальні, професійні, методичні, інноваційні. У ході дослідження доведено, що важливу роль відіграє принцип інтеграції в процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

На наш погляд заслуговує на увагу висновок здобувача про те, важливу роль відіграє принцип інтеграції в процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Інтеграція відноситься до формування нового стану існування та розглядається як нове, утворене інтеграцією, що повинно бути цілим. Виходячи з цього в університетах мистецтва КНР розробляються програми, які забезпечують взаємозв'язок музичного та естетичного виховання; культурологічної освіти із сімейною освітою, шкільною освітою та соціальною освітою тощо. Під час освоєння навчального курсу утворюється повноцінний зв'язок між викладачем і студентами; між суб'єктивними та об'єктивними умовами професійної діяльності, що визначає ефективність розробленого навчального плану та якість педагогічної системи музичної освіти.

У другому розділі роботи науково обґрунтовано організаційно-педагогічні умови управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва: наявність інтеграційних зав'язків та інноваційного освітнього середовища, завдяки чому відбувається спрямування особистості здобувача освіти на його професійну музичну самореалізацію; наявність навчально-методичних умінь викладання та професійно-музичних навичок у викладачів, що забезпечують як розвиток професійних музичних компетентностей здобувачів освіти, так і духовний розвиток; мотивації студентів до навчальної діяльності та розвиток їх пізнавальної активності; забезпечення якості освітнього процесу. Розроблено структурно-функціональну модель управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки, провінція Сичуань). З'ясовано, що зазначена модель повинна складатися з концептуально-цільового, змістового, організаційно-структурного, процесуально-технологічного та результативно-корекційного блоків.

Здобувач дійшов висновку, що сучасний естетичний розвиток особистості в КНР побудований на зверненні до різних видів сучасного мистецтва та інших продуктів різних сфер життєдіяльності, всіх об'єктів, які здатні викликати естетичне чуття.

У дисертаційному дослідженні третього розділу здобувачем доведено думку, що освітній процес має значимий вплив на зворотній зв'язок, який можна досягнути завдяки проведенню постійного моніторингу, тому перевірку визначення ефективності моделі управління формування духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки, провінція Сичуань) доцільно реалізовувати через застосування відповідного інструментарію: факторно-критеріальної субмоделі оцінювання професійної діяльності викладача закладу вищої освіти щодо формування духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва КНР (провінція Сичуань); факторно-критеріальної субмоделі оцінки рівня сформованості духовної культури студента майбутнього вчителя музичного мистецтва у закладі вищої освіти КНР (провінція Сичуань); факторно-критеріальної субмоделі визначення результативності діяльності кафедри образотворчого та музичного мистецтва у формуванні духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладі вищої освіти КНР (провінція Сичуань). Інструментарій розроблено на основі кваліметричного підходу.

Загальні висновки дослідження є логічно викладеними, відповідають поставленим завданням роботи. Вони містять положення, котрі дозволяють зробити висновок, що здобувач в дисертації розкрив та вирішив всі завдання відповідно до мети дослідження.

Дисертаційна робота Лю Мейхуань перевірена на унікальність тексту за допомогою автоматизованої системи «Unicheck», що не виявило порушень академічної доброчесності.

У цілому, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу здобувача Лю Мейхуань, хочемо визначити декілька **дискусійних положень**, що, на наш погляд, потребують **додаткового роз'яснення**:

1. Вважаємо що робота значно виграла б, якби авторка зробила порівняльний аналіз навчальних програм з естетичного виховання, щодо підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва зі спеціальності «Музичне мистецтво» в університетах КНР та України. (Додаток А)

2. У тексті роботи є потреба в уточненні термінів, які використовує авторка: вчитель музики (викладання музики) чи вчитель музичного мистецтва (викладання музичного мистецтва).

3. У підрозділу 1.3 дисертанткою надано аналіз змісту, форм і методів традиційного підходу викладання музики в закладах вищої освіти в КНР, проте вважаємо, що варто було б окреслити, які основні негативні явища існують нині в практиці підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в цій країні.

4. Варто було б ширше представити різні механізми проведення моніторингу управління формуванням духовної культури майбутніх учителів

музичної освіти у закладі вищої освіти КНР.

5. Дисертанткою узагальнено дані моніторингу результатів рівня сформованості духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в університетах КНР. Доцільно було б укласти і методичні рекомендації щодо проблеми застосування моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки) і університетів України.

Загальна оцінка дисертації, висновок про відповідність дисертації, встановленим вимогам та можливість присудження наукового ступеня.

З урахуванням усього зазначеного вище вважаю, що дисертація «Управління формуванням духовної культури майбутніх учителів у закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки)», виконана Лю Мейхуань для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, відповідає всім вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, а її авторка – Лю Мейхуань заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», за спеціальністю 011 – освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

професор, доктор педагогічних наук,
професор кафедри
музично-інструментальної
підготовки вчителя
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА
ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА
АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Вікторія УЛЬЯНОВА

Підпис *Вікторії Ульянової*
Засвідчую *Вітеана*
Начальник відділу кадрів
« ___ » _____ 20__ рік

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ПТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №04/05/02-1277 від 09.04.2021;
Цілісність даних: не порушена;

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: УЛЬЯНОВА ВІКТОРІЯ СТАНІСЛАВІВНА 2690412902;
Належність до Юридічної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2690412902;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 248197DDFAB977E504000000B038F5004E84F703;
Видавець кваліфікованого сертифіката: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису (позначка часу для підпису): 10:11 03.02.2024;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)
Час та дата підпису (позначка часу для даних): 10:11 03.02.2024;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для даних від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)